

Załącznik do Uchwały nr 2/10/2025
Zarządu Banku Spółdzielczego w Lubeni z dnia 03.10.2025r.

**SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ
W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W LUBENI**

Obowiązuje od 03.10.2025 r.

Spis treści

I. DEFINICJE POJĘĆ	3
II. CELE I ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	3
Cele systemu kontroli wewnętrznej.....	3
Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.....	3
Organizacja systemu kontroli wewnętrznej	4
Funkcja kontroli	4
Komórka ds. zgodności	4
Niezależny audyt wewnętrzny	4
Struktura systemu kontroli wewnętrznej	5
Kontrola realizowana na Poziomie I	5
Kontrola realizowana na Poziomie II	5
Kontrola realizowana na Poziomie III	5
III. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANÓW ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH ZA ZAPROJEKTOWANIE, WPROWADZENIE ORAZ ZAPEWNIENIE SKUTECZNEGO I ADEKWATNEGO SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	6
Zarząd Banku.....	6
Rada Nadzorcza Banku	7
Komitet Audytu.....	7
Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni SOZ BPS	7
Postanowienia końcowe	8

I. DEFINICJE POJĘĆ

- 1) **Bank** – Bank Spółdzielczy w Lubeni;
- 2) **Zarząd Banku** – Zarząd Banku Spółdzielczego w Lubeni;
- 3) **Rada Nadzorcza Banku** – Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Lubeni;
- 4) **Komitet Audytu** – Komitet Audytu Banku Spółdzielczego w Lubeni;
- 5) **System Ochrony** – System Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości, którego Bank jest uczestnikiem;
- 6) **Spółdzielnia SOZ BPS/Spółdzielnia** – Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości;
- 7) **Komórka ds. zgodności** – Stanowisko ds. zgodności;
- 8) **Mechanizm kontrolny** – wyróżnione w ramach funkcji kontroli, rozwiązanie lub działanie wykonywane i stosowane w ramach wszystkich trzech Poziomów, w tym zwłaszcza w ramach Poziomu I, mające za zadanie zapewnienie osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej.

II. CELE I ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 1

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem;
- 4) zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 2

Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U.2024.1646 t.j. z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U.2025.265 t.j. z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 4) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
- 5) Rekomendacji L Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej roli biegłych rewidentów w procesie nadzoru nad bankami oraz spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi
- 6) Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach
- 7) Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych – wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego
- 8) Wytycznych Spółdzielni Systemu Ochrony BPS dotyczących wdrożenia Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego
- 9) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

§ 3

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej

Na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:

- 1) Funkcja kontroli,
- 2) Komórka ds. zgodności,
- 3) Niezależny audyt wewnętrzny.

§ 4

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne;
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne co najmniej procesom istotnym.
3. Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, obejmuje weryfikację bieżącą poziomą i pionową oraz testowanie poziome i pionowe.
4. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania poprzez wyodrębnienie linii obrony oraz poprzez rozdzielenie zadań wśród pracowników.
5. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
 - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w § 1, z procesami w działalności Banku, które zostały uznane za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.
6. Wyniki monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych są okresowo raportowane do: Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz Spółdzielni SOZ BPS.

§ 5

Komórka ds. zgodności

1. Niezależność Komórki ds. zgodności jest zagwarantowana poprzez wyodrębnienie jej w strukturze organizacyjnej Banku, z uwzględnieniem bezpośredniej podległości Prezesowi Zarządu.
2. Zadaniem Komórki ds. zgodności jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku.
3. Komórka ds. zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu, Rady Nadzorczej, Komitetu Audytu, w tym poprzez udział w ich posiedzeniach, a także dostęp do dokumentów, informacji, systemów informatycznych niezbędnych do wykonywania czynności kontrolnych.

§ 6

Niezależny audyt wewnętrzny

1. Niezależny audyt wewnętrzny jest wykonywany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości, której zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w działalności Banku.
2. Raporty z przeprowadzonych badań są przedkładane do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

§ 7

Struktura systemu kontroli wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) Poziom I to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) Poziom II to co najmniej Stanowisko ds. Zgodności oraz inne stanowiska/komórki organizacyjne w strukturze organizacyjnej Banku, niezależne od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I;
 - 3) Poziom III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię SOZ BPS.
2. Schemat struktury systemu kontroli wewnętrznej w Banku został przedstawiony w Załączniku.

§ 8

Kontrola realizowana na Poziomie I

1. Kontrola realizowana na Poziomie I pozostaje w kompetencji pracowników Banku, realizujących działania operacyjne. Pracownicy odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.
2. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§ 9

Kontrola realizowana na Poziomie II

1. Kontrola na Poziomie II realizowana jest we własnym zakresie przez Bank.
2. Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku (w tym Komórka ds. zgodności), niezależne od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na Poziomie I, z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
3. Kontrola, o której mowa w ust. 1 ma charakter ciągły i kompleksowy. Celem kontroli realizowanej na Poziomie II jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
4. Spółdzielnia realizuje także czynności kontrolne Poziomu II w stosunku do banków będących uczestnikami Systemu Ochrony, w zakresie monitorowania poziomu ryzyka w ujęciu systemowym. Kontrola ta nie zwalnia Banku z realizacji czynności kontrolnych i nadzorczych w zakresie zarządzania ryzykiem.
5. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność Komórki ds. Zgodności.

§ 10

Kontrola realizowana na Poziomie III

1. Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni SOZ BPS, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób

niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.

2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
3. W strukturach Spółdzielni SOZ BPS działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego.
4. Zasady organizacji i realizacji audytu wewnętrznego są uregulowane w Umowie Systemu Ochrony.

III. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANÓW ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH ZA ZAPROJEKTOWANIE, WPROWADZENIE ORAZ ZAPEWNIENIE SKUTECZNEGO I ADEKWATNEGO SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 11

Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, stanowiskach organizacyjnych i komórkach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz Stanowisko ds. zgodności.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność Stanowisku ds. zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym Stanowisku.
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem ds. zgodności oraz Spółdzielnią SOZ BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - 2) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku lub Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 5.

§ 12

Rada Nadzorcza Banku

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza Banku monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od Stanowiska ds. zgodności, innych komórek pełniących funkcje kontrolne, Zarządu Banku, i Komitetu Audytu oraz Spółdzielni SOZ BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II Poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Stanowiska ds. zgodności. Ocena dokonywana jest na podstawie:
 - 1) wyników audytu wewnętrznego w danym roku kalendarzowym,
 - 2) wyników kontroli wewnętrznych i zewnętrznych,
 - 3) raportów z działalności audytu wewnętrznego Spółdzielni SOZ BPS,
 - 4) wyników niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych,
 - 5) innych informacji dotyczących adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku.
4. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego jest realizowana wyłącznie przez Radę Nadzorczą Spółdzielni SOZ BPS.
5. Rada Nadzorcza Banku przeprowadza oceny, o których mowa w ust. 3, na podstawie opinii Komitetu Audytu.
6. Rada Nadzorcza Banku informuje Spółdzielnię SOZ BPS o wynikach oceny, o której mowa w ust. 3.
7. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza Banku:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza Politykę Zgodności Banku;
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

§ 13

Komitet Audytu

1. Rada Nadzorcza Banku powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu.
2. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest przedstawianie Radzie Nadzorczej swojego stanowiska lub rekomendacji, pozwalających Radzie Nadzorczej podjęcie decyzji w obszarze sprawozdawczości finansowej i systemu zarządzania, w tym systemu kontroli wewnętrznej.
3. Komitet Audytu opiniuje system kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonywania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny adekwatności i skuteczności tego systemu.

§ 14

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni SOZ BPS

1. Zarząd Spółdzielni odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni, który obejmuje funkcję audytu wewnętrznego oraz zapewnienie niezależności tej funkcji.

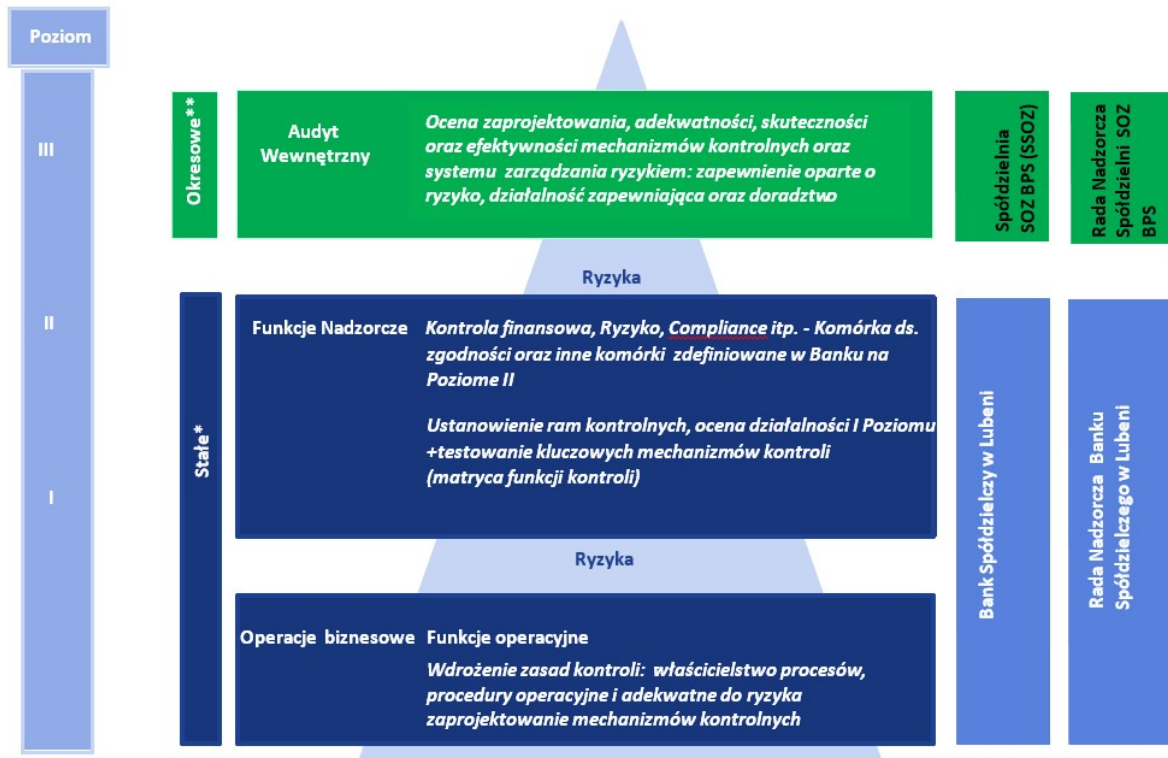
2. Rada Nadzorcza Spółdzielni monitoruje skuteczność funkcji audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony na podstawie informacji uzyskanych od Zarządu Spółdzielni oraz Pionu Audytu Spółdzielni.
3. Rada Nadzorcza Spółdzielni dokonuje oceny adekwatności i skuteczności działania audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony.
4. Przepisy § 11 i 12 stosuje się odpowiednio do Zarządu Spółdzielni i Rady Nadzorczej Spółdzielni w zakresie odpowiedzialności za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej w Spółdzielni.
5. W uzasadnionych przypadkach Zarząd Spółdzielni lub wyznaczone przez niego osoby mogą uczestniczyć w posiedzeniach organów statutowych Banku.

§ 15

Postanowienia końcowe

1. Zarząd Spółdzielni dokonuje corocznej ogólnej oceny systemu kontroli wewnętrznej w Systemie Ochrony na podstawie:
 - 1) informacji przekazanych przez banki będące uczestnikami Systemu Ochrony, w tym corocznej oceny, o której mowa w § 12 ust. 3.,
 - 2) wyników przeprowadzonych audytów,
 - 3) innych informacji dotyczących adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej banków będących uczestnikami Systemu Ochrony.
2. Zarząd Spółdzielni informuje Bank o ocenie, o której mowa w ust. 1.
3. Zarząd Spółdzielni informuje Bank o rozpoznanych istotnych okolicznościach, które wpływają na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku.
4. Zarząd Spółdzielni opracowuje, a Rada Nadzorcza Spółdzielni uchwała szczegółowe wytyczne określające zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, wiążące dla banków będących uczestnikami Systemu Ochrony oraz Spółdzielni.

Schemat Struktury Systemu Kontroli Wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Lubeni

* Kontrole wpisane w przebieg procesu, wykonywane regularnie.

** Audyty realizowane przez komórkę audytu wewnętrznego w oparciu o Plan Audytu zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości (SOZ BPS), którego Bank jest uczestnikiem.